

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

22. září 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Směrnice 93/13/EHS – Nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům – Zásada efektivity – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Zjednodušené řízení o zaplacení odměny advokáta – Případná zneužívající povaha ujednání obsažených ve smlouvě o odměně – Vnitrostátní právní úprava, která nestanoví možnost soudního přezkumu – Článek 4 odst. 2 – Rozsah výjimky – Směrnice 2005/29/ES – Článek 7 – Klamavá obchodní praktika – Smlouva uzavřená mezi advokátem a jeho klientem, která pod hrozbou finanční sankce zakazuje tomuto klientovi zpětvzetí návrhu bez vědomí advokáta nebo v rozporu s jeho stanoviskem“

Ve věci C-335/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia no 10 bis de Sevilla (soud prvního stupně č. 10a v Seville, Španělsko) ze dne 24. května 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 27. května 2021, v řízení

Vicente

v.

Delia,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: S. Rodin, předseda senátu, J.-C. Bonichot a O. Spineanu–Matei (zpravodajka), soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za španělskou vládu I. Herranzem Elizaldem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi J. Baquero Cruzem a N. Ruizem Garcíou, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: španělština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst 2016, L 303, s. 26), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 64) (dále jen „směrnice 93/13“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi panem Vicentem, advokátem, a paní Deliou, jeho klientkou, v návaznosti na nezaplacení požadovaných odměn za právní služby poskytnuté posledně uvedené.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 93/13

- 3 Body 21 a 24 odůvodnění směrnice 93/13 znějí:

„vzhledem k tomu, že by členské státy měly zajistit, aby se nepoužívala nepřiměřená ujednání ve smlouvách, které uzavírá prodávající nebo poskytovatel se spotřebiteli, a jestliže se taková ujednání přesto použijí, aby nezavazovala spotřebitele, a aby smlouva nadále zavazovala strany podle těchto ujednání, jestliže může nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání;

[...]

vzhledem k tomu, že soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici odpovídající a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli [...]

- 4 Článek 3 odst. 1 této směrnice zní následovně:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

5 Článek 4 této směrnice stanoví:

„1. Aniž je dotčen článek 7, posuzuje se zneužívající povaha smluvního ujednání s ohledem na povahu zboží nebo služeb, pro které byla smlouva uzavřena, a s ohledem na všechny okolnosti v době uzavření smlouvy, které provázely její uzavření, a na všechna ostatní ujednání smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých vychází.

2. Posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání se netýká vymezení hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti mezi cenou a odměnou na straně jedné a službami nebo zbožím poskytovaným jako protiplnění na straně druhé, pokud jsou tato ujednání sepsána jasným a srozumitelným jazykem.“

6 Článek 6 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

7 Článek 7 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

Směrnice 2005/29

8 Článek 5 odst. 4 směrnice 2005/29 stanoví:

Obchodní praktiky jsou nekalé zejména tehdy, jsou-li

a) klamavé ve smyslu článků 6 a 7 nebo

nebo

b) agresivní ve smyslu článků 8 a 9.“

9 Článek 7 odst. 1 a 2 této směrnice stanoví:

„1. Obchodní praktika je považována za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

2. Za klamavé opomenutí je také považováno, pokud obchodník závažné [podstatné] informace uvedené v odstavci 1 zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo dvojznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsaným v uvedeném odstavci anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti a pokud to v obou

případech vede nebo může vést k rozhodnutí spotřebitele o obchodní transakci, které by jinak neučinil.“

Španělské právo

10 Řízení o zaplacení odměny je upraveno v Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000 o občanském soudním řádu), ze dne 7. ledna 2000, (BOE č. 7, ze dne 8. ledna 2000, s. 575, dále jen „LEC“).

11 Článek 34 LEC, týkající se „vyúčtování odměny právního zástupce“, v odstavci 2 stanovil:

„Poté, co bylo vyúčtování předloženo a soudní tajemník jej prohlásil za přípustné, uloží tento zastoupenému, aby zaplatil částku nebo vznesl námitky proti vyúčtování z důvodu, že částku nedluží, a to ve lhůtě deseti dnů, pod hrozbou exekuce, pokud nezaplatí a nevznese námitky.

Pokud v této lhůtě zastoupený vznesl námitky, soudní tajemník poskytne právnímu zástupci lhůtu tří dnů k tomu, aby se k nim vyjádřil. Následně vedoucí soudní kanceláře přezkoumá vyúčtování odměny a předložené dokumenty a vydá ve lhůtě deseti dnů odůvodněné rozhodnutí určující částku, která má být uhrazena právnímu zástupci. Pokud k úhradě nedojde do pěti dní od doručení, je nařízena exekuce.

Proti odůvodněnému rozhodnutí podle výše uvedeného pododstavce není přípustný opravný prostředek, avšak v žádném případě se jím nepředjímá rozsudek, který může být vydán v pozdějším řádném soudním řízení.“

12 Článek 34 odst. 2 třetí pododstavec LEC byl prohlášen za protiústavní a zrušen nálezem Tribunal Constitucional (Ústavní soud, Španělsko) 34/2019 ze dne 14. března 2019 (BOE č. 90 ze dne 15. dubna 2019, s. 39549, dále jen „nález č. 34/2019“).

13 Článek 35 LEC, nadepsaný „Odměna advokáta“, stanovil:

„1. Advokáti se mohou po účastníkovi, jehož zastupují, domáhat úhrady odměny, na kterou jim ve věci vznikl nárok, a to předložením podrobného vyúčtování s výslovným uvedením, že je jim tato odměna dlužná a že nebyla uhrazena. [...]

2. Po předložení této výzvy soudní tajemník uloží zastoupenému, aby ve lhůtě deseti dní tuto částku uhradil, nebo proti vyúčtování vznesl námitky, a to pod hrozbou exekuce, pokud by nezaplatil a nevznesl námitky.

Pokud je v uvedené lhůtě proti odměně vznesena námitka z důvodu, že není dlužná, postupuje se podle čl. 34 odst. 2 druhého a třetího pododstavce.

Pokud je odměna zpochybněna pro svou nepřiměřenost, vyzve soudní tajemník advokáta, aby se k námitce do tří dnů vyjádřil. Pokud advokát neakceptuje snížení odměny, které je od něho požadováno, soudní tajemník nejprve upraví tuto odměnu podle ustanovení článku 241 a následujících, ledaže advokát doloží existenci písemného předběžného rozpočtu, který byl původcem námitky akceptován, a vydá odůvodněné usnesení určující dlužnou částku, která bude předmětem exekuce, pokud k úhradě nedojde do pěti dní od doručení.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek, avšak v žádném případě se jím nepředjímá rozsudek, který může být vydán v pozdějším řádném soudním řízení.

3. Pokud dlužník odměny během stanovené lhůty nevznese námitky, bude nařízena exekuce ve výši vyúčtované částky navýšené o náklady exekuce.“

14 V článku 35 odst. 2 druhém pododstavci LEC byl větný člen „a třetí pododstavec“ prohlášen za protiústavní a zrušen nálezem č. 34/2019. Stejně tomu bylo v případě čtvrtého pododstavce tohoto čl. 35 odst. 2.

15 Článek 206 LEC, nadepsaný „Druhy rozhodnutí“, je obsažen v kapitole VIII tohoto zákona, nadepsané „Procesní rozhodnutí“. Uvedený článek stanoví:

„[...]

2. Rozhodnutí soudních tajemníků se nazývají „opatření“ a „usnesení“.

[...]“

16 Článek 454a LEC, nadepsaný „Revizní opravný prostředek“, stanoví:

„1. [...]

Proti usnesením o ukončení řízení nebo bránícím jeho pokračování lze podat přímý revizní opravný prostředek. Tento opravný prostředek nemá odkladný účinek a v žádném případě není možné jej směřovat proti tomu, co bylo rozhodnuto.

Proti usnesením je rovněž možné podat přímý revizní opravný prostředek ve výslovně stanovených případech.

2. Revizní opravný prostředek musí být podán ve lhůtě pěti dnů podáním uvádějícím vadu, kterou je stíženo usnesení. Jsou-li tyto podmínky splněny, prohlásí soudní tajemník prostřednictvím organizačního procesního opatření opravný prostředek za přípustný a stanoví ostatním účastníkům řízení jednotnou lhůtu pěti dnů ke zpochybnění opravného prostředku, považují-li to za vhodné.

Nejsou-li podmínky přípustnosti opravného prostředku splněny, prohlásí soud tento opravný prostředek za nepřípustný vydáním odůvodněného rozhodnutí.

Není-li opravný prostředek ve stanovené lhůtě zpochybněn, rozhodne soud usnesením ve lhůtě pěti dnů bez ohledu na to, zda byla předložena písemná vyjádření. Proti rozhodnutí o přípustnosti nebo nepřípustnosti nelze podat opravný prostředek.

3. Proti usnesení, jímž se rozhoduje o revizním opravném prostředku lze podat odvolání pouze v případě, že se jím končí řízení nebo brání v jeho pokračování.“

17 Po částečném zrušení článků 34 a 35 LEC, uvedeném v bodech 12 a 14 tohoto rozsudku, lze proti usnesením soudního tajemníka, proti kterým nebylo možné podat opravný prostředek, nyní podat revizní opravný prostředek na základě čl. 454a LEC.

18 Článek 517 odst. 2 LEC stanoví:

„Exekuci lze provést pouze na základě těchto titulů:

[...]

9. jiná procesní rozhodnutí a listiny, jež jsou vykonatelné podle tohoto nebo jiného zákona.“

19 Článek 556 LEC, nadepsaný „Návrh na zastavení výkonu procesních nebo rozhodčích rozhodnutí nebo mediačních dohod“, v odstavci 1 stanoví:

„Pokud je exekučním titulem procesní nebo rozhodčí rozhodnutí, kterým byla uložena povinnost, nebo mediační dohoda, je povinný oprávněn podat návrh na zastavení exekuce do deseti dnů ode dne, kdy mu bylo oznámeno usnesení nařizující výkon rozhodnutí, přičemž uvede, že provedl platbu nebo splnil to, co bylo v rozsudku, nálezů nebo dohodě uloženo, což je povinen prokázat předložením příslušných dokladů.

Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí lze rovněž podat z důvodu, že je takový výkon prekludován, nebo pokud byly uzavřeny dohody nebo smír s cílem vyhnout se exekuci, na základě nichž není možné tento výkon nařídit, mají-li tyto dohody nebo smír formu notářského zápisu.“

20 Článek 557 LEC, nadepsaný „Návrh na zastavení exekuce nařízené na základě exekučních titulů, které nejsou soudními ani rozhodčími rozhodnutími“, v odstavci 1 stanoví:

„Je-li exekuce nařízena na základě titulů uvedených v bodech 4, 5, 6 a 7, jakož i jiných exekučních titulů uvedených v čl. 517 odst. 2 bodě 9, může povinný podat návrh na její zastavení ve lhůtách a ve formě stanovené v předchozím článku, pouze pokud se opírá o jeden z následujících důvodů:

[...]

7) titul obsahuje zneužívající ujednání.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

21 Dne 9. února 2017 uzavřeli paní Delia a advokáti pan Augusto a pan Vicente smlouvu o poskytování právních služeb spočívajících zejména v prostudování spisu, v mimosoudním vymáhání, a pokud to bude nutné, ve vymáhání soudní cestou včetně případného sepsání a podání žaloby na neplatnost zneužívajících ujednání obsažených ve smlouvě o zápůjčce uzavřené dne 26. listopadu 2003 paní Deliou v postavení spotřebitelky s bankovní institucí.

22 Smlouva o poskytování právních služeb obsahovala ujednání, podle něhož „se klient podpisem smlouvy o poskytování právních služeb zavazuje řídit se pokyny advokátní kanceláře, a pokud z jakéhokoli důvodu vezme svůj žalobní návrh zpět před ukončením soudního řízení, nebo pokud uzavře s bankou dohodu bez vědomí nebo v rozporu se stanoviskem advokátní kanceláře, bude muset zaplatit částku vyplývající z použití tarifu advokátní komory v Seville pro účely stanovení nákladů spojených se žalobou na určení neplatnosti a příslušnou částkou“ (dále jen „ujednání o zpětvzetí“).

- 23 Paní Delia se obrátila na tuto advokátní kancelář na základě reklamy na sociální síti, v níž nebylo zmíněno ujednání o zpětvzetí, přičemž jmenovaná byla informována pouze o ceně právních služeb. V projednávaném případě tedy není prokázáno, že paní Delia věděla o ujednání o zpětvzetí před podpisem smlouvy o poskytování právních služeb.
- 24 Před podáním žaloby na neplatnost adresoval pan Vicente dne 22. února 2017 bankovní instituci návrh na smírné řešení sporu, v návaznosti na který posledně uvedená dne 2. června 2017 rovnou navrhla vrácení částky 870,67 eura odpovídající částkám, které byly neoprávněně zaplacený na základě ujednání o minimální úrokové sazbě obsaženého ve smlouvě o zápůjčce. Paní Delia se rozhodla tuto nabídku přijmout. Neexistuje však žádný důkaz o přesném datu, kdy posledně uvedená informovala pana Vicente o tom, že obdržela odpověď banky, ani o tom, zda jí posledně uvedený v té době doporučil tento návrh neakceptovat.
- 25 Žaloba znějící na určení neplatnosti ujednání o minimální úrokové sazbě ze dne 22. května 2017, kterou podepsali pan Vicente a další právní zástupkyně, byla zaregistrována u předkládajícího soudu, Juzgado de Primera Instancia no 10 bis de Sevilla (soud prvního stupně č. 10a v Seville, Španělsko) dne 12. června 2017.
- 26 Faxem ze dne 13. června 2017 pan Vicente oznámil své klientce svůj nesouhlas s návrhem bankovní instituce a zdůraznil, že proti bankovní instituci byla podána žaloba.
- 27 Dne 25. září 2017 právní zástupkyně informovala předkládající soud o zpětvzetí žaloby paní Deliou s odůvodněním, že posledně jmenovaná byla uspokojena mimosoudně, přičemž upřesnila, že toto zpětvzetí bylo odůvodněno skutečností, že v rozporu se stanoviskem advokáta a po podání žaloby jejich klientka akceptovala toto mimosoudní vyrovnání. V důsledku toho soudní tajemník tohoto soudu vydal téhož dne usnesení, kterým bylo řízení ukončeno.
- 28 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že dne 13. listopadu 2017 podal pan Vicente k soudnímu tajemníkovi předkládajícího soudu návrh na zahájení řízení o zaplacení odměny směřující proti paní Delii, jehož předmětem byla částka 1 105,50 eura bez DPH, tedy celkem 1 337,65 eura, jejíž výpočet byl rozepsán následovně:
- „Fakturační základ: 18 000,00 [eur] Výsledek po použití tarifu: 2 211,00 [eur]
- [...] [...] 50 % za podání žaloby: 1 105,50 [eura]“
- 29 Jako odůvodnění požadované částky byl k žádosti připojen dokument nazvaný „Dohoda o odměně“ odkazující na pravidla advokátní komory v Seville použitelná v oblasti odměn za odborné služby.
- 30 Paní Delia, ve spolupráci s advokátem ustanoveným *ex officio*, zpochybnila tuto odměnu z důvodu, že ji nedlužila. Nebyla totiž informována o existenci ujednání o zpětvzetí, takže byla povinna zaplatit pouze odměnu ve výši 10 % částky obdržené od banky poskytující úvěr, tedy 105,35 eura, což je částka, která byla zaplacená. Paní Delia při této příležitosti rovněž namítla zneužívající povahu ujednání o zpětvzetí.
- 31 Usnesením ze dne 15. října 2020 zamítl soudní tajemník předkládajícího soudu tuto námitku a stanovil částku dlužnou paní Deliou z titulu odměny advokáta na 1 337,65 eura, přičemž jí pod hrozbou exekuce stanovil k zaplacení lhůtu pěti dnů. Tento soudní tajemník nezkoumal otázku zneužívající povahy ujednání o zpětvzetí.

- 32 Dne 2. února 2021 podala paní Delia k předkládajícímu soudu revizní opravný prostředek, kterým napadla toto usnesení, který byl prohlášen za přípustný a byl doručen panu Vicentovi. Posledně jmenovaný předložil svoji odpověď, v níž navrhl zamítnutí opravného prostředku a uložení náhrady nákladů řízení paní Delii.
- 33 Tento soud má pochybnosti o tom, zda jsou vnitrostátní procesní pravidla upravující řízení o zaplacení odměny v souladu s požadavky vyplývajícími ze směrnice 93/13, zásady efektivity a práva na účinnou soudní ochranu zakotveného v článku 47 Listiny.
- 34 V tomto ohledu uvedený soud upřesňuje, že podle španělského práva mají advokáti k dispozici tři procesní prostředky k tomu, aby se mohli soudně domoci zaplacení odměny, která jim náleží: běžné soudní řízení, řízení o platebním rozkazu nebo řízení o zaplacení odměny ve smyslu článku 35 LEC, které představuje zkrácené řízení s omezenými zárukami. Posledně uvedené řízení spadá do pravomoci soudního tajemníka soudu, u něhož probíhalo řízení, v souvislosti s nímž vznikl nárok na odměnu, jejíž zaplacení je požadováno.
- 35 Řízení o zaplacení odměny tedy spadá v první fázi do pravomoci soudního tajemníka, tj. orgánu, který podle rozsudku ze dne 16. února 2017, Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126) a nálezu č. 34/2019, nemá soudní funkci. Podle článku 35 LEC lze proti odměně vznést námitky z důvodu, že není dlužná nebo je nepřiměřená, přičemž rozhodnutí o námitkách vydané soudním tajemníkem je v článku 206 LEC kvalifikováno jako „odůvodněné usnesení“. Poté, co byl vydán nálezu č. 34/2019, mohlo být toto usnesení ve druhé fázi přezkoumáno na základě revizního opravného prostředku podle článku 454a LEC.
- 36 I když se tedy řízení o zaplacení odměny podle článku 35 LEC týká smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, na kterou se, jak vyplývá z rozsudku ze dne 15. ledna 2015, Šiba (C-537/13, EU:C:2015:14), vztahuje směrnice 93/13, možnost, že toto řízení bude předloženo k posouzení soudu, je podmíněna podáním revizního opravného prostředku proti odůvodněnému usnesení soudního tajemníka. Navíc s ohledem na zjednodušenost tohoto revizního opravného prostředku a na možnost zahájit řádné soudní řízení v souladu s čl. 35 odst. 2 LEC nemůže soud provést z úřední povinnosti přezkum případné zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě o poskytování právních služeb, jelikož přezkum tímto soudem je v zásadě omezen na rozsah odůvodněného usnesení přijatého soudním tajemníkem. Režim provádění důkazů je rovněž omezen na listinné důkazy již předložené tomuto soudnímu tajemníkovi.
- 37 Pokud jde o možnost spotřebitele využít běžného soudního řízení na základě čl. 35 odst. 2 LEC za účelem uplatnění svých práv vyplývajících ze směrnice 93/13, předkládající soud uvádí, že z nálezu č. 34/2019 vyplývá, že toto řízení nezhojuje nedostatek soudní povahy řízení o zaplacení odměny, neboť nezamezuje tomu, aby usnesení soudního tajemníka, kterými se stanoví odměny advokátů, vyvolávala účinky.
- 38 Pokud jde o výkon rozhodnutí soudního tajemníka, tento soud upřesňuje, že i když tato fáze probíhá pod dohledem soudu, spotřebitel se může proti těmto rozhodnutím bránit pouze z důvodů stanovených v článku 556 LEC, mezi nimiž není uvedena případná zneužívající povaha ujednání obsažených v právním titulu, na jehož základě bylo toto rozhodnutí vydáno.

- 39 Předkládající soud má za to, že v rámci takového revizního opravného prostředku podaného proti odůvodněnému usnesení soudního tajemníka, jako je opravný prostředek, který mu byl předložen, je vzhledem ke zjednodušenosti řízení vyplývající z článku 35 LEC povinen buď potvrdit, nebo zrušit odůvodněné usnesení soudního tajemníka. V této souvislosti mu nepřísluší zkoumat případnou zneužívající povahu ujednání smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem.
- 40 Uvedený soud má tedy nejprve pochybnosti o slučitelnosti takového procesního systému s judikaturou Soudního dvora týkající se povinnosti soudu provést takový přezkum, a to v případě potřeby i bez návrhu. V rámci řízení o zaplacení odměny totiž tajemník neplní soudní funkce a nemá pravomoc k provedení tohoto přezkumu. Kromě toho v případě revizního opravného prostředku podaného proti odůvodněnému usnesení soudního tajemníka není ani stanoveno, že soud provede takový přezkum. Předkládající soud si tudíž klade otázku, zda mu navzdory těmto procesním pravidlům přísluší, aby provedl uvedený přezkum sám z úřední povinnosti při vědomí toho, že se nemůže spokojit se zrušením odůvodněného usnesení a vrátit věc soudnímu tajemníkovi, aby tak učinil, neboť posledně uvedený k tomu nemá pravomoc.
- 41 Pokud by v projednávané věci měl předkládající soud povinnost zkoumat z úřední povinnosti zneužívající povahu ustanovení o zpětvzetí, klade si dále otázku, zda se na toto ujednání vztahuje výjimka stanovená v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, anebo zda má spíše povahu ujednání o náhradě škody nebo sankčního ujednání, jehož případná zneužívající povaha by podléhala přezkumu soudu. Nicméně i kdyby bylo třeba mít za to, že takové ujednání, jako je ujednání o zpětvzetí, je součástí hlavního předmětu smlouvy nebo spadá do oblasti přiměřenosti mezi cenou a protiplněním, bylo by třeba zkoumat, zda splňuje požadavky transparentnosti. V tomto ohledu tento soud poznamenává, že ujednání o zpětvzetí nestanoví určitou částku nebo způsob výpočtu požadovaných odměn, ale omezuje se na odkaz na orientační tarif přijatý advokátní komorou v Seville. Dosah vnitrostátních předpisů o profesních komorách a výklad některých jejich ustanovení přitom není zřejmý.
- 42 Kromě toho podle uvedeného soudu nic nenasvědčuje tomu, že orientační tarif, který sloužil k výpočtu odměn požadovaných panem Vicentem, je veřejně přístupný a není ani prokázáno, že paní Delia byla informována o jeho obsahu.
- 43 A konečně, předkládající soud si klade otázku, zda vložení takového ujednání do takové smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, jako je ujednání o zpětvzetí, které odkazuje na tarif advokátní komory, které není zmíněno v obchodní nabídce ani v rámci poskytnutí informací před uzavřením smlouvy před uzavřením uvedené smlouvy, může být kvalifikováno jako nekalá obchodní praktika ve smyslu směrnice 2005/29.
- 44 Za těchto podmínek se Juzgado de Primera Instancia no 10 bis de Sevilla (soud prvního stupně č. 10a v Seville) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je zkrácené řízení o vymáhání odměny advokátem, v němž není umožněno, aby soud přezkoumal i bez návrhu případnou zneužívající povahu ujednání obsažených ve spotřebitelské smlouvě, v souladu se směrnicí 93/13 a se zásadou efektivity této směrnice ve spojení s právem na účinnou právní ochranu podle článku 47 Listiny, vzhledem k tomu, že se v žádném stadiu tohoto řízení nepočítá se zásahem soudu, vyjma případu, kdy klient výše uvedenou žádost o odměnu napadne a následně některý z účastníků řízení podá opravný prostředek proti konečnému rozhodnutí soudního tajemníka?

- 2) Je provedení případného soudního přezkumu zneužívající povahy v rámci zkráceného řízení výše uvedeného druhu, a to na návrh některého z účastníků řízení nebo i bez návrhu, v řízení o potestativním návrhu na revizní přezkum rozhodnutí přijatého takovým orgánem nemajícím soudní funkci, jako je soudní tajemník, přičemž tento přezkum musí být omezen pouze na předmět daného rozhodnutí a nejsou v něm přípustné jiné než listinné důkazy, které již účastníci řízení poskytli, v souladu se směrnicí 93/13 a zásadou efektivitvity této směrnice ve spojení s právem na účinnou právní ochranu podle článku 47 Listiny?
- 3) Musí se mít za to, že takové ujednání obsažené ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a spotřebitelem, jako je sporné ujednání, které stanoví úhradu odměny ve zvláštním případě zpětvzetí návrhu klientem před ukončením soudního řízení nebo dosažení dohody s danou institucí bez vědomí advokátní kanceláře nebo v rozporu s jejími pokyny, spadá do působnosti ustanovení obsažených v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, neboť se jedná o hlavní ujednání týkající se předmětu smlouvy, v daném případě ceny?
- 4) V případě kladné odpovědi na předchozí otázku, může být výše uvedené ujednání, které určuje odměny odkazem na tarif advokátní komory, v němž se stanoví různá pravidla pro každý konkrétní případ zvlášť, a které nebylo v předem poskytnutých informacích nijak zmíněno, považováno za jasné a srozumitelné ve smyslu výše uvedeného čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13?
- 5) V případě záporné odpovědi na předchozí otázku, lze začlenění takového ujednání, jako je sporné ujednání, které určuje odměny advokáta pouhým odkazem na tarif advokátní komory, v němž se stanoví různá pravidla pro každý konkrétní případ zvlášť, a které nebylo v obchodní nabídce ani v předem poskytnutých informacích nijak zmíněno, do smlouvy uzavřené mezi advokátem a spotřebitelem, považovat za nekalou praxi ve smyslu směrnice 2005/29?“

K přípustnosti

- 45 Španělská vláda namítá nepřípustnost první, druhé, třetí a páté otázky. Podle této vlády má první otázka hypotetickou povahu, neboť se týká situace, kdy nebyl podán revizní opravný prostředek. Pokud jde o druhou otázku, uvedená vláda se dovolává nedostatečného upřesnění ohledně obsahu omezení stanovených vnitrostátními právními předpisy týkajícími se rozsahu přezkumu, který soud v zásadě provádí v rámci řízení o revizním opravném prostředku. Podle téže vlády se odpověď na třetí a pátou otázku nejeví jako nezbytná ani relevantní pro řešení věci v původním řízení.
- 46 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se na předběžné otázky vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem na základě článku 267 SFEU pouze, pokud nejsou dodrženy požadavky na obsah žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, které jsou uvedeny v článku 94 jednacího řádu Soudního dvora, nebo pokud je zjevné, že výklad nebo posouzení platnosti unijního pravidla, o které vnitrostátní soud žádá, nemají žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo jestliže se jedná o hypotetický problém (rozsudek ze dne 28. března 2017, Rosněft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 50 a citovaná judikatura).
- 47 Pokud jde o hypotetickou povahu první otázky a neúplnost vysvětlení poskytnutých předkládajícím soudem na podporu druhé otázky, je třeba konstatovat, že první otázka nemá takovou povahu, jelikož musí být chápána široce, a sice tak, že její podstatou je dosáhnout posouzení slučitelnosti neexistence pravomoci soudu k přezkumu z úřední povinnosti ujednání

obsaženého ve smlouvě uzavřené mezi poskytovatelem a spotřebitelem se směrnicí 93/13. Kromě toho informace poskytnuté předkládajícím soudem ke druhé otázce umožňují dostatečně určit její dosah.

- 48 Pokud jde o třetí a pátou otázku, není zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k předmětu sporu v původním řízení.
- 49 Pokud jde totiž o třetí otázku, bude-li odpověď taková, že předkládající soud je povinen zkoumat případnou zneužívající povahu ujednání o zpětvzetí, bude muset posoudit, zda se na takové ujednání vztahuje výjimka stanovená v čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13. Pokud jde dále o výklad směrnice 2005/29, který je předmětem páté otázky, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že je nezbytný „pro rozhodnutí v projednávané věci“. Týká se tedy přezkumu případné zneužívající povahy ujednání o zpětvzetí podle čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13, který bude muset předkládající soud provést v případě odpovědi v tomto smyslu na první, druhou a třetí otázku.
- 50 První, druhá, třetí a pátá otázka jsou tudíž přípustné.

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

- 51 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda směrnice 93/13, vykládaná ve světle zásady efektivity a článku 47 Listiny, musí být vykládaná v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě zkráceného řízení o zaplacení odměny advokáta, na základě které je nárok uplatněný vůči klientovi, který je spotřebitelem, předmětem rozhodnutí vydaného jiným než soudním orgánem, přičemž zásah soudu je možný až ve fázi případného opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí a soud, jemuž byla tato věc předložena, nemůže v případě potřeby z úřední povinnosti ověřit, zda ujednání obsažená ve smlouvě, která dala vzniknout požadované odměně, nejsou zneužívající, ani nemůže připustit, aby účastníci řízení předložili jiné důkazy než listinné důkazy, které již byly předloženy orgánu, který nemá soudní povahu.
- 52 Úvodem je třeba připomenout, že jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, nerovné postavení mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem může být narovnáno pouze pozitivním zásahem, vnějším ve vztahu k samotným smluvním stranám, přičemž vnitrostátní soud je povinen i bez návrhu posoudit případnou zneužívající povahu smluvního ujednání spadajícího do působnosti směrnice 93/13, jestliže k tomu disponuje nezbytnými informacemi o právním a skutkovém stavu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, body 41 až 43 a citovaná judikatura).
- 53 I když Soudní dvůr již v několika ohledech a s přihlédnutím k požadavkům vyplývajícím z čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 upřesnil způsob, jakým má vnitrostátní soud zajistit ochranu práv, která spotřebitelům vyplývají z této směrnice, nic to nemění na tom, že unijní právo v zásadě neharmonizuje řízení použitelná při přezkumu údajně zneužívající povahy smluvního ujednání, a že tato řízení tudíž spadají do působnosti vnitrostátních právních řádů členských států (rozsudek ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 45 a citovaná judikatura). Tak je tomu ve věci v původním řízení, pokud jde o procesní pravidla španělského práva upravující řízení o zaplacení odměny advokáta, která jsou vzhledem k neexistenci harmonizace upravena právním řádem tohoto členského státu.

- 54 Nicméně podle zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU procesní pravidla, která se použijí na procesní prostředky určené k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, nesmějí být méně příznivá než ta, která se vztahují na podobné procesní prostředky vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 24. října 2018, XC a další, C-234/17, EU:C:2018:853, bod 22 a citovaná judikatura).
- 55 Pokud jde o zásadu efektivity, která je jako jediná předmětem otázek předkládajícího soudu, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů (rozsudek ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 53 a citovaná judikatura).
- 56 Je rovněž třeba připomenout, že i když dodržování zásady efektivity nemůže vést až k tomu, že bude zcela suplovat úplnou nečinnost dotčeného spotřebitele (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56 a citovaná judikatura), je nicméně třeba posoudit, zda s ohledem na zvláštnosti daného vnitrostátního řízení existuje nezanedbatelné riziko, že v řízeních zahájených prodávajícími nebo poskytovateli, v nichž jsou spotřebitelé žalovanými, budou tito spotřebitelé odrazeni od uplatňování práv, která jim vyplývají ze směrnice 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, body 54 a 56).
- 57 Pokud zásah soudu a přezkum případné zneužívající povahy ujednání smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem jsou v dané vnitrostátní právní úpravě stanoveny až v pokročilé procesní fázi, například ve stadiu odporu proti již vydanému platebnímu rozkazu, nebo – jako je tomu ve věci v původním řízení – v řízení o revizním opravném prostředku podaném proti odůvodněnému usnesení soudního tajemníka, umožňuje tento zásah zachovat užitečný účinek směrnice 93/13 pouze v případě, že spotřebitel není ve svém postavení žalobce nebo žalovaného odrazován v tomto procesním stádiu od uplatnění svých práv (obdobně viz rozsudek ze dne 20. září 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, body 46 a 51).
- 58 A konečně, Soudní dvůr rovněž judikoval, že povinnost vyplývající z čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 stanovit procesní podmínky, které umožňují zajistit dodržování práv, jež vyplývají jednotlivcům ze směrnice 93/13 a chrání je před používáním zneužívajících ujednání, zahrnuje požadavek na účinnou právní ochranu, zakotvený rovněž v článku 47 Listiny základních práv (rozsudek ze dne 13. září 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 59 a citovaná judikatura).
- 59 Na první dvě otázky je třeba odpovědět ve světle této judikatury.
- 60 V projednávaném případě, jak vyplývá z bodů 34 až 36 tohoto rozsudku, pokud má spotřebitel za to, že odměna požadovaná jeho advokátem není dlužná nebo je nepřiměřená, může tuto odměnu zpochybnit u soudního tajemníka vnitrostátního soud, u něhož probíhalo řízení, v souvislosti s nímž vznikl nárok na tuto odměnu. Soudní tajemník vydá odůvodněné usnesení, kterým se stanoví částka, která je splatná pod hrozbou exekuce. I když soudní tajemník provádí určitou kontrolu těchto odměn, ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že jakožto orgán nemající soudní povahu nemá pravomoc posuzovat, zda ujednání smlouvy, z něhož tyto odměny vyplývají, má z pohledu směrnice 93/13 zneužívající povahu.

- 61 Pokud se spotřebitel rozhodne podat revizní opravný prostředek proti odůvodněnému usnesení soudního tajemníka, z článku 454a LEC vyplývá, že tento návrh musí být podán ve lhůtě pěti dnů a nemá odkladný účinek. Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce rovněž vyplývá, že soud, k němuž byl podán takový opravný prostředek, nemá možnost zkoumat případnou zneužívající povahu ujednání obsažených ve smlouvě, která dala vzniknout požadovaným odměnám, neboť jeho přezkum je omezen na předmět rozhodnutí soudního tajemníka. Navíc je režim provádění důkazů rovněž omezen na listinné důkazy již předložené soudnímu tajemníkovi.
- 62 Španělská vláda ve svém písemném vyjádření zpochybňuje význam LEC, jak jej prezentoval předkládající soud. Podle této vlády tato právní úprava nestanoví žádné výslovné omezení týkající se možnosti soudu zkoumat případnou zneužívající povahu ujednání nebo omezení provádění důkazů v rámci revizního opravného prostředku.
- 63 V tomto ohledu stačí připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že v rámci řízení podle článku 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytovat výklad k ustanovením unijního práva, avšak výklad vnitrostátních právních předpisů je v pravomoci jediné předkládajícího soudu. Soudní dvůr proto musí vycházet z výkladu vnitrostátního práva, který mu byl poskytnut uvedeným vnitrostátním soudem (rozsudek ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 52 a citovaná judikatura).
- 64 S ohledem na charakteristické rysy revizního opravného prostředku upraveného LEC, jak jsou popsány v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, zejména pak s ohledem na omezený rozsah soudního přezkumu odůvodněného usnesení soudního tajemníka, na zákaz, aby soud prováděl i bez návrhu nebo na návrh účastníka řízení přezkum případné zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě, na nichž je založena požadovaná odměna, jakož i na režim provádění důkazů, který podle všeho brání tomu, aby účastník řízení předložil jiné důkazy než ty, které již byly poskytnuty soudnímu tajemníkovi, za účelem uplatnění svých práv vyplývajících ze směrnice 93/13, může být učiněn závěr, že existuje nezanedbatelné riziko, že spotřebitel bude odrazen od uplatnění svých práv v rámci revizního opravného prostředku.
- 65 Předkládající soud nicméně uvádí, že v rámci řádného soudního řízení nebo exekučního řízení by spotřebitel měl možnost namítnout případnou zneužívající povahu ujednání obsaženého ve smlouvě uzavřené se svým advokátem, na jejímž základě po něm požaduje zaplacení odměny.
- 66 Pokud jde zaprvé o řádné soudní řízení ve smyslu čl. 34 odst. 2 a čl. 35 odst. 2 LEC, ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jasně nevyplývá, že by zahájení tohoto řízení spotřebitelem mělo odkladný účinek na výkon odůvodněného usnesení soudního tajemníka nebo soudního rozhodnutí přijatého v řízení o revizním opravném prostředku, kterým bylo toto usnesení potvrzeno, aby bylo soudu, u něhož je takové řízení vedeno, umožněno posoudit případnou zneužívající povahu ujednání dotčené smlouvy před výkonem těchto rozhodnutí.
- 67 Pokud jde zadruhé o zásah soudu ve fázi exekuce, je třeba poznamenat, že pokud jde o výkon odůvodněného usnesení soudního tajemníka, předkládající soud má za to, že taková usnesení musí být kvalifikována jako „procesní rozhodnutí“, takže ve fázi jejich výkonu na základě článku 556 LEC spotřebitel nemůže namítnout případnou zneužívající povahu některých ujednání obsažených v exekučním titulu.

- 68 Pokud jde o výkon rozhodnutí vydaného v rámci řízení o revizním opravném prostředku, zdá se, že je možné jej napadnout z důvodů stanovených v článku 556 LEC s ohledem na jeho soudní povahu, přičemž povinný se může v rámci návrhu na zastavení exekuce, který nemá odkladný účinek, dovolávat pouze splnění povinnosti, prekluze výkonu rozhodnutí nebo smíru mezi stranami.
- 69 Z výše uvedeného vyplývá, s výhradou ověření, které musí provést předkládající soud, že pokud jde o výklad vnitrostátního práva, řádné soudní řízení ani exekuční řízení patrně neumožňují odstranit riziko, že spotřebitel nebude v rámci revizního opravného prostředku schopen uplatnit svá práva vyplývající ze směrnice 93/13.
- 70 Směrnice 93/13 vykládaná ve světle zásady efektivity a článku 47 Listiny proto brání takové vnitrostátní procesní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, v rozsahu, v němž tato úprava neumožňuje přezkum zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a jeho klientem ve fázi zpochybnění požadované odměny v rámci první fáze řízení, které probíhá před soudním tajemníkem soudu, u něhož probíhalo řízení, v souvislosti s nímž vznikl nárok na tuto odměnu, ani v rámci řízení o revizním opravném prostředku, který může být následně podán u soudu proti usnesení soudního tajemníka.
- 71 Španělská vláda a Komise nicméně tvrdí, že je možný konformní výklad vnitrostátní procesněprávní úpravy, který umožní soudu rozhodujícímu o revizním opravném prostředku posoudit i bez návrhu nebo na návrh spotřebitele případnou zneužívající povahu ujednání smlouvy, které je základem pro uplatnění nároku na odměnu, což ani předkládající soud nevykládá.
- 72 Zásada konformního výkladu vyžaduje, aby vnitrostátní soudy učinily vše, co spadá do jejich pravomoci s tím, že vezmou v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použijí metody výkladu jím uznané, aby zajistily plnou účinnost dotčené směrnice a došli k výsledku, který bude v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (rozsudek ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 65 a citovaná judikatura).
- 73 V tomto ohledu Komise ve svém písemném vyjádření uvádí, že lze mít za to, že odměny vyplývající ze zneužívajícího ujednání „nejsou dlužné“ ve smyslu čl. 35 odst. 2 LEC. V každém případě, pokud by předkládající soud měl za to, že konformní výklad vnitrostátního práva je možný a že mu umožňuje i bez návrhu posoudit případnou zneužívající povahu ujednání o zpětvzetí, měl by mít současně možnost přijmout za tímto účelem z úřední povinnosti důkazní opatření (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, body 44 a citovaná judikatura).
- 74 Bude tedy na tomto soudu, aby posoudil, v jakém rozsahu může být vnitrostátní procesněprávní úprava vykládána konformně se směrnicí 93/13 a vyvodil z toho důsledky, přičemž v případě potřeby se zdrží použití vnitrostátních ustanovení nebo judikatury, které brání povinnosti soudu, vyplývající z požadavků této směrnice, posoudit i bez návrhu, zda ujednání sjednaná mezi účastníky řízení mají zneužívající povahu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 76 a citovaná judikatura).
- 75 S ohledem na tyto úvahy je třeba na první a druhou otázku odpovědět tak, že směrnice 93/13, ve světle zásady efektivity a článku 47 Listiny, musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě zkráceného řízení o zaplacení odměny advokáta, na základě které je nárok uplatněný vůči klientovi, který je spotřebitelem, předmětem rozhodnutí vydaného jiným než

soudním orgánem, přičemž zásah soudu je možný až ve fázi případného opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí, a soud, jemuž byla tato věc předložena, nemůže – v případě potřeby z úřední povinnosti – ověřit, zda ujednání obsažená ve smlouvě, která dala vzniknout požadované odměně, nejsou zneužívající, ani nemůže připustit, aby účastníci řízení předložili jiné důkazy než listinné důkazy, které již byly předloženy uvedenému orgánu, který nemá soudní povahu.

K třetí otázce

- 76 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že se výjimka stanovená v tomto ustanovení vztahuje na ujednání ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, podle něhož se klient pod hrozbou finanční sankce zavazuje řídit se pokyny tohoto advokáta, nejednat bez jeho vědomí nebo v rozporu s jeho stanoviskem a sám nevzít zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi.
- 77 Úvodem je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 stanoví výjimku z mechanismu meritorního přezkumu zneužívajících ujednání, musí být toto ustanovení vykládáno restriktivně. Tato výjimka se zaprvé týká ujednání, která se týkají hlavního předmětu smlouvy, a zadruhé ujednání, která se týkají přiměřenosti ceny a odměny na straně jedné a službami nebo zbožím poskytovanými jako protiplnění na straně druhé.
- 78 Pokud jde o kategorii smluvních ujednání, která spadá pod pojem „hlavní předmět smlouvy“, Soudní dvůr judikoval, že tato ujednání je třeba chápat jako podstatná ujednání, která vymezují základní plnění této smlouvy, s vyloučením ujednání, které mají ve vztahu k ujednáním definujícím samotnou podstatu smluvního vztahu doplňkový charakter (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 2017, Andriuc a další, C-186/16, EU:C:2017:703, body 35 a 36, jakož i citovaná judikatura). V projednávaném případě jsou hlavními plněními služby vyjmenované v bodě 21 tohoto rozsudku, přičemž cílem ujednání o zpětvzetí je spíše sankcionovat jednání klienta, který jedná v rozporu s radami svého advokáta. Toto ujednání tedy do této kategorie nespadá.
- 79 Pokud jde o kategorii smluvních ujednání, která se týkají přiměřenosti ceny a služby, ani tato kategorie nezahrnuje ujednání o zpětvzetí, jelikož takové ujednání neupravuje odměnu za poskytnutou službu, ale omezuje se na sankcionování porušení smluvního závazku (obdobně viz rozsudek ze dne 30. dubna 2014, Kásler a Káslerne Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 58).
- 80 Na třetí otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že výjimka stanovená v tomto ustanovení se nevztahuje na ujednání ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, podle něhož se klient pod hrozbou finanční sankce zavazuje řídit se pokyny tohoto advokáta, nejednat bez jeho vědomí nebo v rozporu s jeho stanoviskem a sám nevzít zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi.

Ke čtvrté otázce

- 81 Vzhledem k odpovědi na třetí otázku není namístě odpovídat na čtvrtou otázku.

K páté otázce

- 82 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2005/29 vykládána v tom smyslu, že vložení ujednání do smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, které upravuje finanční sankci k tíži tohoto klienta, pokud sám vezme zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi, přičemž toto ujednání odkazuje na tarif profesní komory a nebylo zmíněno v obchodní nabídce ani v rámci poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, může být považováno za nekalou obchodní praktiku ve smyslu této směrnice.
- 83 Aby bylo možné odpovědět na tuto otázku, je třeba především připomenout, že čl. 2 písm. d) směrnice 2005/29 definuje pojem „obchodní praktiky“ pomocí obzvláště široké formulace tak, že se jím rozumí „jednání, opomenutí, chování nebo prohlášení, obchodní komunikace včetně reklamy a uvedení na trh ze strany obchodníka přímo související s propagací, prodejem nebo dodáním produktu spotřebiteli“ (rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 38 a citovaná judikatura).
- 84 Dále podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2005/29, vykládaného ve spojení s jejím čl. 2 písm. c), se tato směrnice vztahuje na nekalé obchodní praktiky podnikatelů vůči spotřebitelům před obchodní transakcí týkající se produktu nebo služby, v jejím průběhu a po ní. Podle čl. 5 odst. 4 uvedené směrnice jsou nekalými zejména klamavé praktiky ve smyslu článků 6 a 7 této směrnice.
- 85 A konečně, jak vyplývá z čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 2005/29, obchodní praktika je považována za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením použitého sdělovacího prostředku opomene uvést, zatají nebo poskytne nejasným způsobem závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.
- 86 V projednávané věci skutečnost, že do smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem bylo vloženo takové ujednání, jako je ujednání o zpětvzetí, aniž bylo zmíněno v obchodní nabídce nebo v rámci poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, představuje *a priori* opomenutí sdělit závažnou informaci nebo zatajení takové informace, které může ovlivnit rozhodnutí spotřebitele vstoupit do tohoto smluvního vztahu. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru totiž vyplývá, že toto ujednání pro účely výpočtu smluvní pokuty, kterou stanoví, odkazuje na tarif profesní komory advokátů v Seville, jehož obsah je údajně obtížně dostupný a srozumitelný, a v případě použití uvedeného ujednání by byl spotřebitel povinen zaplatit smluvní pokutu, která může dosáhnout významné, či dokonce nepřiměřené částky ve vztahu k ceně služeb poskytnutých na základě této smlouvy. Je nicméně na předkládajícím soudu, aby tyto skutečnosti ověřil.
- 87 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na pátou otázku odpovědět tak, že směrnice 2005/29 musí být vykládána v tom smyslu, že vložení ujednání do smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, které upravuje finanční sankci k tíži tohoto klienta, pokud sám vezme zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi, přičemž toto ujednání odkazuje na tarif profesní komory a nebylo zmíněno v obchodní nabídce ani v rámci poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, musí být považováno za „nekalou“ obchodní praktiku ve smyslu článku 7 této směrnice, pokud způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil, což musí posoudit vnitrostátní soud.

K nákladům řízení

- 88 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

- 1) **Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011, ve světle zásady efektivity a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie**

musí být vykládána v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě zjednodušeného řízení o zaplacení odměny advokáta, na základě které je nárok uplatněný vůči klientovi, který je spotřebitelem, předmětem rozhodnutí vydaného jiným než soudním orgánem, přičemž zásah soudu je možný až ve fázi případného opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí a soud, jemuž byla tato věc předložena, nemůže – v případě potřeby z úřední povinnosti – ověřit, zda ujednání obsažená ve smlouvě, která dala vzniknout požadované odměně, nejsou zneužívající, ani nemůže připustit, aby účastníci řízení předložili jiné důkazy než listinné důkazy, které již byly předloženy uvedenému orgánu, který nemá soudní povahu.

- 2) **Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13, ve znění směrnice 2011/83,**

musí být vykládán v tom smyslu, že

že výjimka stanovená v tomto ustanovení se nevztahuje na ujednání ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, podle něhož se klient pod hrozbou finanční sankce zavazuje řídit se pokyny tohoto advokáta, nejednat bez jeho vědomí nebo v rozporu s jeho stanoviskem a sám nevzít zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi.

- 3) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004**

musí být vykládána v tom smyslu, že

vložení ujednání do smlouvy uzavřené mezi advokátem a jeho klientem, které upravuje finanční sankci k tíži tohoto klienta, pokud sám vezme zpět návrh v soudním řízení, v němž svěřil postup uvedenému advokátovi, přičemž toto ujednání odkazuje na tarif profesní komory a nebylo zmíněno v obchodní nabídce ani v rámci poskytnutí informací před uzavřením smlouvy, musí být považováno za „nekalou“ obchodní praktiku ve smyslu článku 7 této směrnice, pokud způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil, což musí posoudit vnitrostátní soud.

Podpisy.